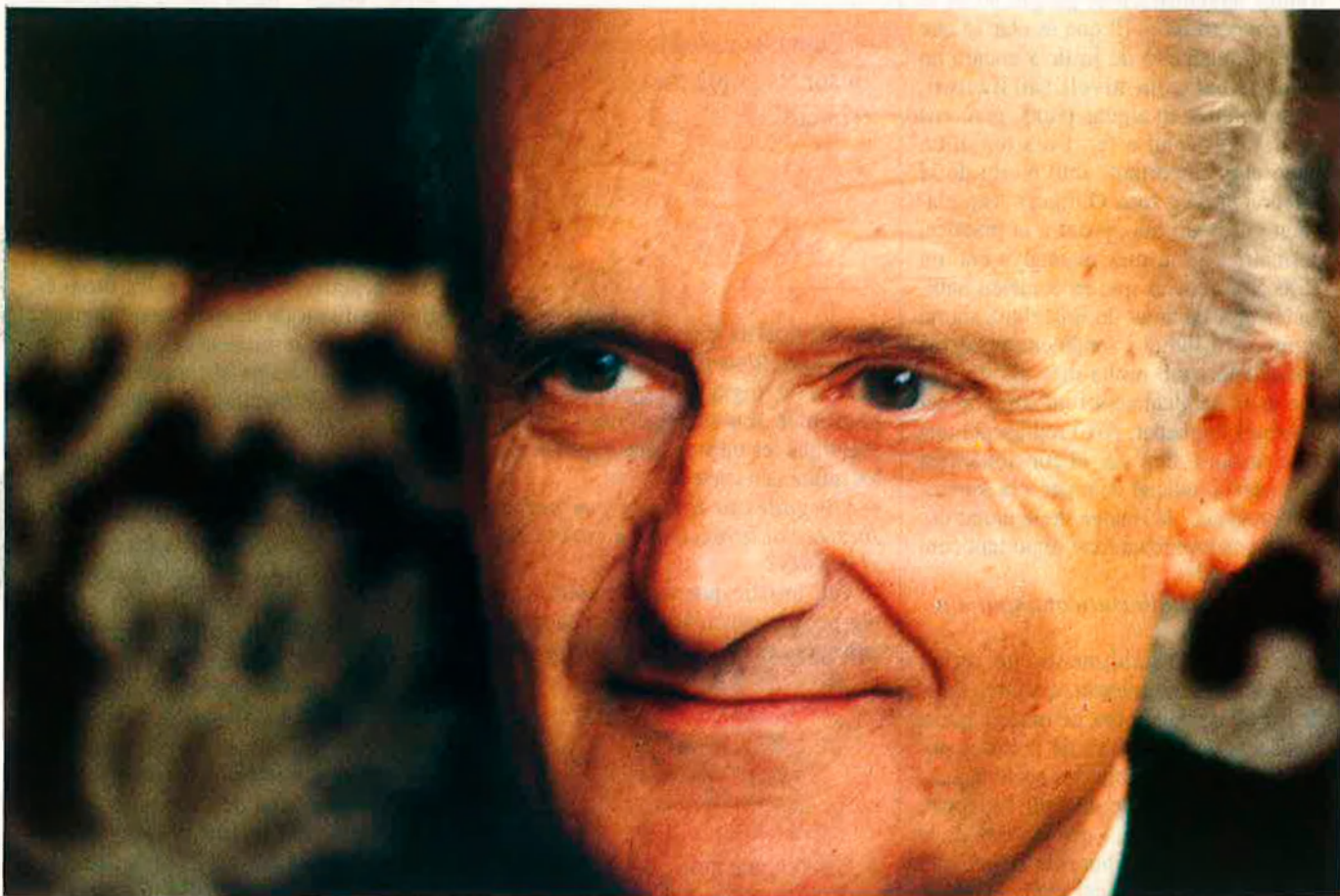

Entrevista a José Antonio Somalo, president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

“No és el moment de reformar el marc legal”

José Antonio Somalo és home d'equilibris, segons pròpia definició. Però dels qui veuen l'ampolla mig buida. Màxim representant del sistema judicial a Catalunya, sembla que ha aconseguit ser vist com una figura de consens, després de les inicials reticències nacionalistes.

“En l'administració de justícia el català s'usa poc”.

PUENTOLAS

Q uina és la seva primera reflexió sobre la situació del país amb motiu de l'Onze de Setembre?

—Catalunya té un esplèndid devenir. Dins del panorama positiu, jo destacaria el nivell socio-econòmic. Crec que només les Balears superen Catalunya en l'índex d'ocupació. Catalunya és una comunitat amb un nivell de vida i de solidaritat més que acceptables.

—¿I a nivell polític?

—A nivell polític observo l'existència d'uns equilibris —que a mi m'encanten— per part de les forces majoritàries. Uns

equilibris que tant de bo tinguessin altres autonomies per a demostrar una estabilitat similar a la que tenim a Catalunya.

—¿Com estima el funcionament del marc jurídic actual, representat per la Constitució i l'Estatut?

—Amb l'actual estatut d'autonomia s'ha fet una tasca important. Ara bé, l'estatut encara no està desenvolupat del tot i pot donar molt de si. Però l'important és que els ciutadans conservin la consciència d'allò que han votat majoritàriament, és a dir la Constitució i l'estatut. En aquest

marc l'important és mantenir la confiança en les institucions que ens hem donat a nosaltres mateixos i fomentar la col.laboració entre aquestes institucions. Cal no oblidar que Espanya és, juntament amb Alemanya, el país comunitari que concedeix més poders d'autogovern a les seves Comunitats Autònomes.

—Hi ha veus que demanen la reforma de certs aspectes de la Constitució i l'Estatut. ¿És el moment de fer-ho?

—Jo crec que no és el moment de procedir a reformes del marc legal, sobretot perquè crec que encara es pot aprofundir

molt en l'actual estatut d'autonomia, per exemple. Penso també que la consciència ciutadana encara no ha recollit les enormes possibilitats que té aquest estatut, no com a eina de confrontació amb les institucions de l'estat sinó com a instrument per a definir la concepció que es té de Catalunya com a país. Cal analitzar què és el que ha anat bé de la Constitució i de l'Estatut i què és el que ha fallat per corregir-ho entre tots.

—*¿Què ha fallat?*

—Bé, jo no vull ficar-me en el terreny d'altres administracions perquè no és el que em correspon. El que és clar és que en l'administració de justícia encara no hem arribat a un nivell satisfactori. Hem millorat en alguns punts, però ens queda molt camí a fer. I ara tenim un repte molt important: amb motiu de la celebració dels Jocs Olímpics s'ha elaborat un estudi que, posat a la pràctica, permetrà que ni més ni menys que un 85% dels delictes que es cometien habitualment a la ciutat de Barcelona siguin sotmesos a judici i sentència de forma immediata, amb molta més agilitat del que es fa habitualment i un compliment de penes immediat. Això representa una gran millora, tant per al funcionament del sistema judicial com per a la seguretat ciutadana i la imatge de la ciutat davant un esdeveniment tan important com les Olimpíades.

—*¿Podria detallar el contingut d'aquesta pla?*

—Preveiem l'establiment d'un servei autènticament permanent, amb tres tornos de treball de vuit hores, de manera que a qualsevol hora del dia i de la nit es puguin desenvolupar totes les accions judicials pertinents. Que no falti l'advocat, que no falti el jutge, i que les tres de la matinada sigui una hora de treball tan normal com les onze del matí. Això implica també que a Barcelona funcionin quatre jutjats de guàrdia en lloc dels dos que funcionen habitualment.

—*Però això significa omplir les presons encara més, ¿no?*

—Pensi que estem parlant de delictes que no arriben a tenir una pena més gran de sis anys, com la clàssica "estrebada", el petit tràfic de droga... és clar que poden sorgir problemes de massificació de les presons encara més greus, però jo confio que es trobin les solucions adequades i que el nou pla actuï de forma preventiva i molts delinqüents s'ho pensin abans de cometre un delicte.

—*¿De què serveixen les presons?*

—En molts casos la presó no resol els

problemes de l'intern ni el rehabilita. El que no podem fer de cap de les maneres és dir que no tirem endavant el sistema perquè no podem enviar la gent a la presó. Potser caldria buscar alternatives per al compliment de les penes que no incloguessin el pas per la presó, com ara la *probation* o llibertat vigilada, per exemple. No hem d'oblidar, tampoc, que l'opi-

“En molts casos la presó no resol els problemes de l'intern”.

nió majoritària diu que, si bé s'haurien de reduir algunes penes, s'han de complir del tot. Sigui com sigui, cal ser molt prudent en aquestes matèries i estar ben segur que les mesures que s'apliquen són les millors en cada cas.

—*A vegades fa l'efecte que per als Jocs es vol arreglar tot a corre-cuita. ¿I després?*

—Vull insistir que no aplicarem aquest pla perquè vénen les Olimpíades, sinó que aquestes només són un motiu que ha

“Ens arriben molt poques queixes per motius lingüístics”.

conscienciat les autoritats per dir "vinga, solucionem això que no va bé", sobretot vista la transcendència internacional que tindran els Jocs. Les Olimpíades són només el detonant.

—*De tot això es desprèn que vostès són conscients que els ciutadans han perdut la confiança en la justícia...*

—A nosaltres no ens fa cap gràcia treba-

llar en una oficina que té defectes. A una persona que treballa en una oficina, no li agrada de rebre queixes contínuament. Hi ha problemes que són culpa nostra, i em refereixo al cos de funcionaris de la justícia. La falta de puntualitat, l'acumulació de centenars de casos en un sol jutjat... tot això és molt frustrant. Per solucionar-ho hi hem de posar valor i esperit, però també infraestructura i diners. Allò que sigui imputable a nosaltres, ho assumirem, però sense arribar, com va dir un company, a l'autoflagel·lació crítica.

—*I el ciutadà, ¿quina part de culpa té?*

—El ciutadà té dret a exigir-nos el millor servei possible. Però a banda d'exigir, la població pot fer una cosa molt important. Li ho explico: en les passades eleccions generals algun mitjà de comunicació va publicar una llista d'allò que, segons les enquestes, els ciutadans demanarien als polítics de forma prioritària. Allà sortien grans problemes del país com el terrorisme, l'atur o les drogues. En una llista de catorze assumptes, el problema de la justícia no hi apareixia. Doncs jo demanaria al ciutadà que inclogui aquest problema en la seva llista de prioritats per fer pressió sobre els polítics i aconseguir d'aquesta manera pressupostos més racionals i millors mitjans.

—*Recentment un jove ha ingressat a la presó per haver cremat una bandera espanyola. També fa poc uns joves acusats del mateix fet eren absolts. ¿Com s'expliquen aquestes contradiccions tan flagrants i tan habituals?*

—La gent ha de començar a acostumar-se que les decisions judicials també són criticables socialment. Efectivament, pot haver-hi contradiccions i aquesta és la funció fonamental dels recursos. Un jutge, precisament perquè és independent i dicta sentència segons la seva consciència, pot entrar en contradicció amb un altre jutge. La funció de la societat en aquests casos és pressionar els parlamentaris perquè modifiquin la llei fent-la més clara o menys donada a les interpretacions personals de cada jutge.

—*¿No és massa perillós estar sotmès a la ideologia d'un jutge?*

—Les ideologies sempre existiran. Tots tenim una concepció de la vida, unes idees. El jutge ha de decidir d'acord amb l'aplicació de la llei que ell entengui. D'aquesta decisió, uns en diran progressista i altres conservadora, però l'important és que el jutge apliqui la llei amb objectivitat i que la seva decisió pugui ser apel·lada.

—*Fa tres anys va declarar en una entrevista que falten jutges arrelats a Ca-*

“Si un funcionari pensa viure a Catalunya ha de conèixer la llengua”.

FUERTOLAS

atalunya. ¿Això ha millorat?

—Jo crec que ha millorat notablement. En primer lloc, perquè les vacants s'han cobert sobretot amb jutges arrelats al país.

—*Però qualsevol informe indica que un dels camps en què menys ha avançat la normalització lingüística és en l'administració de justícia.*

—Queixes per motius lingüístics en tenim molt poques. Penso que hem avançat molt en el tarannà dels jutges i magistrats, tant els joves com els més antics. Jo fa molts anys que em reuneixo amb funcionaris que atenen el públic i m'expliquen que en molt poques ocasions s'han plantejat conflictes. El que sí és cert és que en l'administració de justícia el català s'usa poc, però aquesta és una qüestió lligada a la llibertat d'expressió. El que no farem mai és apostolat monolingüista, perquè no en podem fer.

—*Les forces nacionalistes han plantejat diverses vegades la necessitat que els funcionaris estatals no puguin exercir a Catalunya sense acreditar prèviament un coneixement suficient de la llengua catalana. ¿Hi està d'acord?*

—En aquest tema jo sempre he mantingut que crec que tenen raó. Si un funcionari pensa viure a Catalunya ha de conèixer la llengua. I qui no la conegui, cal ajudar-lo. L'ideal seria que si més no per a oficials, auxiliars i agents, es fesin oposicions a Catalunya segons les necessitats de Catalunya.

—*Veus crítiques indiquen que el Tribunal que vostè presideix no és un autèntic Tribunal Superior de Catalunya perquè no és l'últim òrgan decisor sobre els assumptes que passen a Catalunya. Fins a quin punt això és cert?*

—Això és cert només en part. Aquest Tribunal és una institució de Catalunya, però no es pot oblidar que l'administració de justícia és una de les àrees reservades per la Constitució a l'estat. El que cal és saber combinar totes dues coses. En la jurisdicció laboral, un 98% dels casos naixen i moren a Catalunya. També tenim competències totals en matèria de Dret Civil català. Hi ha matèries sobre les quals no tenim tantes competències, és cert; però això és el que marquen la Constitució i l'Estatut. En tot cas tenim més competències de les que al seu dia va tenir el Tribunal de Cassació.

—*¿A qui correspon de reclamar més competències, al Tribunal o a la Generalitat?*

—Nosaltres no som per a reclamar competències sinó per a complir la llei. La Conselleria de Justícia de la Generalitat està interessada en una ampliació de competències i penso que farà el que cregui que ha de fer. Tampoc no és bo reformar aquestes coses cada dos anys, perquè és bo deixar el temps suficient perquè les coses funcionin.

—*El seu nomenament prové del rei d'Espanya. ¿Estaria d'acord que, en comptes del rei, el nomenament del president d'aquest Tribunal Superior fos responsabilitat del president de la Generalitat?*

— El president de la Generalitat ja té prou feina governant Catalunya i la justícia ha de ser independent dels òrgans de govern.

—*¿Però vostè veuria bé que, com a mínim, es consultés el nomenament a la Generalitat?*

—Pot ser una fórmula, sí. Però el fet és que la legislació actual és una altra.

Eduard Voltas